

Warszawa, dnia 12 września 2013 r.

Poz. 1067

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 10 kwietnia 2013 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobów
prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych**

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 i Nr 232, poz. 1378) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. Nr 151, poz. 1469), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 listopada 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. poz. 1409).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 listopada 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. poz. 1409), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.”.

Minister Sprawiedliwości: *J. Gowin*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości
z dnia 10 kwietnia 2013 r. (poz. 1067)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 14 sierpnia 2003 r.

w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych

Na podstawie art. 249 § 3 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa sposoby prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w ramach wykonywania kary pozbawienia wolności w zakładach karnych i wyodrębnionych oddziałach zakładu karnego w aresztach śledczych, zwanych dalej „zakładami”, wobec skazanych, tymczasowo aresztowanych, ukaranych i osób, wobec których został zastosowany środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności, zwanych dalej „skazanymi”.

2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) oddziaływania penitencjarne – zespół stosowanych w zakładzie środków i metod zmierzających do wzbudzenia w skazanym woli współdziałania w kształtowaniu jego społecznie pożądanych postaw;
- 2) grupa wychowawcza – wyodrębnioną poprzez miejsce zakwaterowania i wyznaczenie jej wychowawców grupę skazanych, wobec której są prowadzone oddziaływania penitencjarne;
- 3) podkultura przestępcza – występujące w środowisku przestępczym negatywne wzorce, normy i sposoby postępowania.

§ 2. 1. W zakładzie prowadzi się, w każdym systemie wykonywania kary pozbawienia wolności, oddziaływania penitencjarne zmierzające do realizacji celów wykonywania kary pozbawienia wolności, określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, zwanej dalej „Kodeksem karnym wykonawczym”.

2. Oddziaływania penitencjarne prowadzi się w formie zindywidualizowanych działań dostosowanych do psychofizycznych właściwości skazanego, a także działań wobec grupy skazanych.

3. Zakres oddziaływań penitencjarnych wobec skazanych zależy od systemu wykonywania kary pozbawienia wolności oraz od rodzaju i typu zakładu.

§ 3.²⁾ 1. Dyrektor zakładu w ramach koordynowania oddziaływań penitencjarnych prowadzonych w zakładzie i sprawowanego nadzoru dba o jednolitość oddziaływań realizowanych w zakładzie.

2. Oddziaływania penitencjarne realizowane są w szczególności przez oddział penitencjarny oraz dział penitencjarny.

3. Kierujący oddziałem penitencjarnym odpowiada za realizację przez wychowawcę obowiązków służbowych związanych z prowadzeniem indywidualnego oddziaływania penitencjarnego wobec osadzonych należących do grup wychowawczych wchodzących w skład podległego mu oddziału oraz za organizację pracy wychowawcy w obrębie oddziału penitencjarnego.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 123, poz. 849, z 2008 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 22, poz. 119, Nr 62, poz. 504, Nr 98, poz. 817, Nr 108, poz. 911, Nr 115, poz. 963, Nr 190, poz. 1475, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 34, poz. 191, Nr 40, poz. 227, Nr 125, poz. 842 i Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 39, poz. 201 i 202, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 734, Nr 185, poz. 1092, Nr 217, poz. 1280 i Nr 240, poz. 1431, z 2012 r. poz. 908 oraz z 2013 r. poz. 628.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 listopada 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. poz. 1409), które weszło w życie z dniem 14 stycznia 2013 r.

4. Kierownik działu penitencjarnego organizuje prowadzenie przez funkcjonariuszy i pracowników działu oddziaływań penitencjarnych wobec osadzonych przebywających we wszystkich oddziałach penitencjarnych zakładu, wspierając merytorycznie wychowawców w realizacji prowadzonych przez nich indywidualnych oddziaływań penitencjarnych, w szczególności w zakresie:

- 1) realizacji programów resocjalizacji i przygotowania do readaptacji społecznej skazanych;
- 2) utrzymywania współpracy z podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego;
- 3) realizacji zadań związanych z opieką psychologiczną i oddziaływaniami psychokorekcyjnymi;
- 4) zatrudnienia skazanych, pracy kulturalno-oświatowej, działalności z zakresu kultury fizycznej i sportu, biblioteki oraz pomocy postpenitencjarnej.

5. Kierownik działu terapeutycznego organizuje i odpowiada za prowadzenie przez funkcjonariuszy i pracowników działu oddziaływań penitencjarnych wobec skazanych przebywających w oddziale terapeutycznym.

6. Wychowawca prowadzi oddziaływania penitencjarne w powierzonej mu grupie wychowawczej.

7. Psycholog prowadzi badania psychologiczne, udziela pomocy psychologicznej oraz obejmuje skazanych odpowiednimi oddziaływaniami psychokorekcyjnymi lub terapeutycznymi.

8. Pozostali funkcjonariusze i pracownicy zakładu prowadzą oddziaływania penitencjarne w zakresie wynikającym z powierzonych im zadań.

§ 4. Oddziaływania penitencjarne prowadzi się, uwzględniając w szczególności warunki socjalno-bytowe i edukacyjne istniejące w społeczeństwie, wzajemne oddziaływanie skazanego i społeczeństwa oraz odpowiedzialność skazanego za skutki własnego postępowania.

§ 5. 1. W celu realizacji oddziaływań penitencjarnych kształtuje się w zakładzie wzajemne właściwe relacje pomiędzy skazanymi oraz pomiędzy skazanymi a osobami prowadzącymi oddziaływania penitencjarne w sposób zapewniający bezpieczeństwo, a także efektywność prowadzenia oddziaływań penitencjarnych.

2. Kształtowanie relacji, o których mowa w ust. 1, odbywa się przede wszystkim poprzez:

- 1) poznawanie i kształtowanie środowiska skazanych;
- 2) tworzenie właściwych relacji pomiędzy funkcjonariuszami, pracownikami i innymi osobami prowadzącymi oddziaływania;
- 3) tworzenie właściwych relacji pomiędzy osobami, o których mowa w pkt 2, a skazanymi;
- 4) dobór środków i metod oddziaływania wobec skazanych, stosownie do ich właściwości psychofizycznych.

§ 6. Środowisko skazanych poznaje się w szczególności poprzez określenie:

- 1) ról społecznych pełnionych przez skazanych w zakładzie;
- 2) struktur, procesów grupowych i ich przemian;
- 3) zagrożeń dla prawidłowego przebiegu oddziaływania penitencjarnego i bezpieczeństwa zakładu.

§ 7. 1. Prowadząc oddziaływania penitencjarne, należy podejmować działania zapobiegające w szczególności:

- 1) wzajemnej demoralizacji skazanych;
- 2) negatywnym przejawom podkultury przestępczej;
- 3) występowaniu zachowań agresywnych wśród skazanych;
- 4) samoagresji skazanych;
- 5) różnym rodzajom uzależnień.

2. Prowadzenie oddziaływań penitencyjnych polega zwłaszcza na:

- 1) kierowaniu skazanych do właściwego systemu wykonywania kary;
- 2) kierowaniu skazanych do właściwych zakładów, a także do odpowiednich oddziałów w zakładach;
- 3) odpowiednim rozmieszczaniu skazanych w miejscach zakwaterowania, pracy i nauki;
- 4) organizowaniu grup wychowawczych;
- 5) właściwym doborze grup wychowawczych do organizowanych zajęć;
- 6) (uchylony);³⁾
- 7) umożliwianiu tworzenia zespołów skazanych;
- 8) wizytacji cel mieszkalnych, miejsc pracy i nauki skazanych;
- 9) egzekwowaniu realizacji przez skazanych obowiązków, wynikających z Kodeksu karnego wykonawczego;
- 10) utrzymywaniu ze skazanymi stałych kontaktów wychowawczych i motywowaniu ich do realizacji zadań określonych w indywidualnym programie oddziaływania lub w indywidualnym programie terapeutycznym;
- 11) organizowaniu zajęć wzbudzających pożądaną aktywność skazanych;
- 12) wdrażaniu skazanych do kształtowania poczucia odpowiedzialności, samokontroli i samodyscypliny;
- 13)⁴⁾ wspieraniu kontaktów skazanych z osobami najbliższymi;
- 14) podawaniu, w uzasadnionych przypadkach, do wiadomości innych skazanych, decyzji dyrektora lub decyzji albo opinii komisji penitencyjnej, w szczególności, gdy są one wynikiem szczególnych osiągnięć i społecznie pożądanym postaw lub rażąco negatywnych zachowań;
- 15) stwarzaniu warunków sprzyjających utrzymywaniu pozytywnych stosunków międzyludzkich;
- 16) stwarzaniu warunków sprzyjających zwracaniu się skazanych do przedstawicieli administracji zakładu z osobistymi prośbami, skargami, wnioskami i problemami;
- 17) wskazywaniu społecznie akceptowanych sposobów rozwiązywania sytuacji konfliktowych;
- 18) udzielaniu pomocy skazanym w sytuacjach konfliktowych;
- 19) łagodzeniu antagonizmów i zapobieganiu występowaniu wzajemnych szykan w środowisku skazanych.

§ 8. W celu umożliwienia oddziaływań penitencyjnych, a zwłaszcza ustalenia stosunku skazanego do popełnionego przestępstwa, przyczyn i przebiegu wycofania społecznego, podatności na projektowane oddziaływania penitencyjne, prognozy penitencyjnej i kryminologiczno-społecznej, prowadzi się badania osobopoznawcze, a w zależności od potrzeb badania psychologiczne.

§ 9. 1. Badania osobopoznawcze polegają w szczególności na analizie:

- 1) danych osobowych skazanego;
- 2) informacji dotyczących życia rodzinnego skazanego;
- 3) kontaktów społecznych skazanego;
- 4) przyczyn i okoliczności popełnienia przez skazanego przestępstwa;
- 5) uprzedniej karalności;
- 6) stopnia podatności skazanego na wpływy podkultury przestępczej;

³⁾ Przez § 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

- 7) zachowań wskazujących na możliwość występowania zaburzeń psychicznych albo uzależnienia od alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- 8) umiejętności przystosowania się skazanego do warunków i wymagań zakładu;
- 9) wyników badań psychologicznych, a także psychiatrycznych.

2. Badania osobopoznawcze realizuje się w szczególności poprzez:

- 1) wywiad ze skazanym;
- 2) rozmowy ze skazanym;
- 3) obserwację zachowań skazanego;
- 4) wykorzystanie wyników badań psychologicznych;
- 5) analizę dokumentów dotyczących skazanego, w tym wywiadu środowiskowego, w przypadku zlecenia jego wykonania, oraz informacji dotyczących osoby skazanego przesłanych przez sąd;
- 6) rozmowy i korespondencję z rodziną i innymi osobami bliskimi skazanemu;
- 7) zapoznawanie się z treścią korespondencji skazanego, jeżeli podlega ona nadzorowi lub cenzurze.

3. Prowadzenie badań osobopoznawczych dokumentuje się poprzez wskazanie zastosowanych metod badania oraz zapis uzyskanych informacji dotyczących skazanego.

§ 10. 1. Badanie psychologiczne polega w szczególności na poznawaniu osobowości skazanego, jego psychospołecznych mechanizmów zachowania oraz określeniu wskazań i zaleceń dotyczących sposobów oddziaływania.

2. Dobór metod badawczych i ich zakres ustala psycholog.

3. Badanie, o którym mowa w ust. 1, kończy się orzeczeniem psychologiczno-penitencjarnym lub opinią psychologiczną, której zakres będzie uzależniony od okoliczności skutkującej potrzebą badania.

§ 11. Orzeczenie psychologiczno-penitencjarne sporządza się w szczególności skazanemu:

- 1) młodocianemu, któremu pozostało co najmniej 6 miesięcy do nabycia prawa do ubiegania się o warunkowe zwolnienie;
- 2) sprawiającemu trudności wychowawcze, przede wszystkim takiemu, którego zachowanie wskazuje na poważny stopień demoralizacji, zaburzenia psychiczne albo szczególny brak umiejętności przystosowania się do warunków i wymagań zakładu;
- 3)⁵⁾ co do którego zachodzi podejrzenie konieczności stosowania oddziaływań w warunkach oddziału terapeutycznego dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo;
- 4) na karę dożywotniego pozbawienia wolności, a także na karę 25 lat pozbawienia wolności, po orzeczeniu prawomocnego wyroku;
- 5)⁶⁾ za przestępstwo określone w art. 197–203 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.⁷⁾), zwanej dalej „Kodeksem karnym”, popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 3 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁶⁾ Dodany przez § 1 pkt 3 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 63, poz. 533, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 190, poz. 1474, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 40, poz. 227 i 229, Nr 98, poz. 625 i 626, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 152, poz. 1018 i 1021, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474 i Nr 240, poz. 1602, z 2011 r. Nr 17, poz. 78, Nr 24, poz. 130, Nr 39, poz. 202, Nr 48, poz. 245, Nr 72, poz. 381, Nr 94, poz. 549, Nr 117, poz. 678, Nr 133, poz. 767, Nr 160, poz. 964, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 233, poz. 1381 i Nr 240, poz. 1431, z 2012 r. poz. 611 oraz z 2013 r. poz. 849, 905 i 1036.

§ 12.⁸⁾ Opinie psychologiczne sporządza się o skazanym:

- 1) przed sporządzeniem wniosku o zakwalifikowanie skazanego uzależnionego od alkoholu albo środków odurzających lub substancji psychotropowych do odbywania kary w systemie terapeutycznym;
- 2) na karę dożywotniego pozbawienia wolności, a także na karę 25 lat pozbawienia wolności przed podjęciem decyzji przez komisję penitencjarną o skierowaniu do zakładu typu półotwartego;
- 3) przed podjęciem decyzji o złożeniu do sądu opiekuńczego wniosku o zgodę na oddzielenie dziecka od matki odbywającej karę, przebywającej z dzieckiem w domu dla matki i dziecka, lub o przedłużeniu albo skróceniu okresu przebywania dziecka z matką;
- 4) przed podjęciem decyzji o złożeniu wniosku do sądu penitencjarnego o wydanie orzeczenia o obciążeniu skazanego kosztami związanymi z leczeniem spowodowanego u siebie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;
- 5) przed wymierzeniem skazanemu kary dyscyplinarnej umieszczenia w celi izolacyjnej oraz po dokonaniu przez psychologa kontroli, o której mowa w art. 148 § 3 Kodeksu karnego wykonawczego, w przypadku stwierdzenia przesłanek uniemożliwiających dalsze odbywanie tej kary;
- 6) w przypadku podejrzenia skłonności samobójczych;
- 7) w innym, uznanym przez psychologa, szczególnie uzasadnionym przypadku.

§ 13. 1. Oddziaływania penitencjarne prowadzone wobec skazanych w systemie programowanego oddziaływania są zawarte w opracowanych dla nich indywidualnych programach oddziaływania, w których określa się zakres tych oddziaływań.

2. Oddziaływania wobec skazanych w systemie terapeutycznym, prowadzone poza oddziałem terapeutycznym, są określone w opracowanych dla nich indywidualnych programach terapeutycznych, a w oddziale terapeutycznym ponadto w programie tego oddziału.

3. W systemie zwykłym zakres stosowanych oddziaływań wyznaczają podstawowe uprawnienia skazanego.

§ 14.⁹⁾ 1. Wychowawca w zakładzie przedkłada komisji penitencjarnej, opracowany przy udziale skazanego skierowanego do programowanego systemu odbywania kary, indywidualny program oddziaływania oparty w szczególności na:

- 1) wynikach badań osobopoznawczych, o których mowa w § 9;
- 2) analizie treści zapisów z rozmów przeprowadzonych ze skazanym oraz innych notatek dotyczących jego osoby;
- 3) opisie i wyjaśnieniu przyczyn nieprzestrzegania przez skazanego norm prawnych lub niedostosowania społecznego;
- 4) opisie funkcjonowania skazanego w kontaktach społecznych;
- 5) opisie podstawowych problemów skazanego.

2. Opracowując indywidualny program oddziaływania, należy określić zadania do realizacji przez skazanego i terminy ich realizacji.

3. W indywidualnym programie oddziaływań obowiązkowo określa się zadania mające na celu eliminację przyczyn popełnionego przez skazanego przestępstwa oraz związane z naprawą szkód wyrządzonych tym przestępstwem.

4. Indywidualny program oddziaływania opracowuje się niezwłocznie po zgromadzeniu materiałów określonych w ust. 1, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia wydania decyzji komisji penitencjarnej w przedmiocie klasyfikacji skazanego, na mocy której został on skierowany do odbywania kary pozbawienia wolności w systemie programowanego oddziaływania.

5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust. 4, może być wydłużony o 14 dni.

6. Indywidualny program oddziaływania aktualizuje się w zależności od potrzeb wynikających z oceny postępów skazanego w realizacji programu.

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

§ 15.⁹⁾ 1. Skazanego zakwalifikowanego do odbywania kary w systemie terapeutycznym, skierowanego do oddziału terapeutycznego, umieszcza się w oddziale terapeutycznym dla skazanych:

- 1) z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo;
- 2) uzależnionych od alkoholu;
- 3) uzależnionych od środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- 4) niepełnosprawnych fizycznie.

2. Skazanych za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego, popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych, zakwalifikowanych do odbywania kary w systemie terapeutycznym, umieszcza się w wyznaczonych oddziałach, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

§ 16.⁹⁾ W razie stwierdzenia u skazanego:

- 1) o którym mowa w § 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, konieczności stosowania oddziaływania specjalistycznego – wniosek o skierowanie do właściwego oddziału terapeutycznego zawiera się w orzeczeniu psychologiczno-penitencjarnym;
- 2) uzależnienia od alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz potrzeby skierowania do oddziału terapeutycznego – wniosek o skierowanie do właściwego oddziału terapeutycznego sporządza psycholog w opinii psychologicznej lub orzeczeniu psychologiczno-penitencjarnym;
- 3) niepełnosprawności fizycznej, wymagającej opieki lekarskiej lub rehabilitacyjnej – wniosek o skierowanie do odpowiedniego oddziału terapeutycznego sporządza lekarz.

§ 17.⁹⁾ Oddziaływania specjalistyczne wobec skazanych zakwalifikowanych do systemu terapeutycznego w oddziale terapeutycznym realizuje zespół terapeutyczny, a poza oddziałem terapeutycznym specjalistycznie przygotowany personel.

§ 18. 1. Prowadząc oddziaływania w systemie terapeutycznym, uwzględnia się w szczególności:

- 1) indywidualne i grupowe metody oddziaływań terapeutycznych;
- 2) nadrzędność oddziaływań terapeutycznych nad pozostałymi oddziaływaniami penitencjarnymi;
- 3) integrację oddziaływań terapeutycznych z innymi oddziaływaniami prowadzonymi w zakładzie.

2. Zakres i sposób stosowania metod, o których mowa w ust. 1, ustala zespół terapeutyczny.

§ 19. 1. Programy oddziałów terapeutycznych zawierają w szczególności:

- 1) założenia merytoryczne i organizacyjne oraz szczegółowe cele programu;
- 2) metody i techniki oddziaływania;
- 3) harmonogram realizacji i czas trwania programu;
- 4) określenie sposobów pomiaru efektów oraz kryteriów realizacji celów programu.

2. Programy, o których mowa w ust. 1, zatwierdza Dyrektor Generalny Służby Więziennej.

§ 20.¹⁰⁾ 1. Skazany zakwalifikowany do odbywania kary pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym jest poddawany zindywidualizowanym oddziaływaniom według opracowanego indywidualnego programu terapeutycznego.

2. W systemie terapeutycznym poza oddziałem terapeutycznym można dodatkowo prowadzić grupowe oddziaływania terapeutyczne.

§ 21.¹⁰⁾ 1. W przypadku skazanego uzależnionego, skierowanego do systemu terapeutycznego poza oddziałem terapeutycznym, indywidualny program terapeutyczny polega na:

- 1) zastosowaniu krótkiej interwencji lub terapii krótkoterminowej;
- 2) określeniu, w miarę potrzeb, innych działań niezbędnych do rozwiązania problemów wynikających z uzależnienia.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

2. Krótka interwencja obejmuje co najmniej 3 sesje. Program krótkiej interwencji zawiera co najmniej następujące elementy:

- 1) ocenę stopnia nasilenia problemów wynikających z uzależnienia;
- 2) przekazanie skazanemu informacji zwrotnej o wyniku oceny;
- 3) rozmowę motywującą skazanego do podjęcia terapii lub samodzielnej zmiany oraz przekazanie skazanemu odpowiednich wskazówek dotyczących zmiany zachowań wynikających z uzależnienia.

3. Terapia krótkoterminowa obejmuje co najmniej 10 sesji, w tym program krótkiej interwencji, a ponadto:

- 1) analizę funkcjonalną zachowań skazanego;
- 2) ćwiczenie umiejętności zaradczych;
- 3) zapobieganie nawrotom.

4. W przypadku skazanego skierowanego do oddziału terapeutycznego, indywidualny program terapeutyczny poprzedza się opracowaniem diagnozy, która zawiera:

- 1) opis przyczyn zaburzeń skazanego;
- 2) opis zaburzeń w zakresie procesów poznawczych, emocjonalnych i w zachowaniu skazanego;
- 3) charakterystykę aktualnego stanu psychofizycznego skazanego;
- 4) opis problemu stanowiącego podstawę skierowania skazanego do systemu terapeutycznego;
- 5) opis indywidualnych problemów skazanego;
- 6) ocenę motywacji skazanego do uczestnictwa w realizacji indywidualnego programu terapeutycznego;
- 7) wskazanie pozytywnych cech osobowości i zachowania skazanego.

5. Opracowując indywidualny program terapeutyczny, należy określić:

- 1) zakres prowadzonych oddziaływań;
- 2) cele oddziaływań, możliwe do realizacji w warunkach oddziału terapeutycznego lub poza tym oddziałem, uwzględniające właściwości skazanego;
- 3) metody oddziaływań specjalistycznych;
- 4) kryteria realizacji.

6. Indywidualny program terapeutyczny opracowuje:

- 1) zespół terapeutyczny w oddziale terapeutycznym;
- 2) specjalistycznie przygotowany personel poza oddziałem terapeutycznym.

7. Opracowanie indywidualnego programu terapeutycznego następuje, w miarę możliwości, przy udziale skazanego.

8. Indywidualny program terapeutyczny aktualizuje się w zależności od potrzeb.

§ 22.¹⁰⁾ 1. Do odbywania kary w systemie terapeutycznym poza oddziałem terapeutycznym kieruje się skazanego uzależnionego:

- 1) od alkoholu albo od środków odurzających lub substancji psychotropowych,
- 2) od opiatów, objętego programem terapii substytucyjnej

– wobec którego psycholog stwierdził w opinii lub w orzeczeniu psychologiczno-penitencjarnym możliwość realizacji oddziaływań specjalistycznych poza oddziałem terapeutycznym.

2. Jeżeli jest to uzasadnione zmianą sytuacji skazanego lub względami terapeutycznymi, skazanego uzależnionego po okresie pobytu w systemie terapeutycznym poza oddziałem można skierować do oddziału terapeutycznego.

§ 23. 1. Bezpośrednio po przyjęciu skazanego do zakładu ustala się występowanie aktów samoagresji w przeszłości.

2. Skazanych przejawiających skłonności do dokonywania aktów samoagresji obejmuje się oddziaływaniem profilaktycznym.

3. (uchylony).¹¹⁾

§ 24. 1. Skazany, o którym mowa w art. 88 § 3 lub 4 Kodeksu karnego wykonawczego, poddawany jest oddziaływaniom penitencjarnym określonym w rozporządzeniu, z ograniczeniami wynikającymi z faktu stwarzania przez niego poważnego zagrożenia społecznego lub poważnego zagrożenia dla bezpieczeństwa zakładu.

2. Skazanego, o którym mowa w ust. 1, poddaje się ponadto oddziaływaniom służącym w szczególności zmniejszaniu napięć emocjonalnych, a także ograniczaniu tendencji do zachowań agresywnych i samoagresywnych.

§ 25.¹²⁾ 1. Prognoza kryminologiczno-społeczna, sporządzana na czas pobytu skazanego poza zakładem, polega na pisemnym uzasadnieniu przypuszczenia, że skazany w czasie tego pobytu będzie przestrzegał porządku prawnego.

2. Prognozę sporządza się:

- 1) przed zaopiniowaniem wniosku o udzielenie po raz pierwszy:
  - a) przepustki, o której mowa w art. 91 pkt 7 lub art. 92 pkt 9 Kodeksu karnego wykonawczego,
  - b) nagrody, o której mowa w art. 138 § 1 pkt 7 lub pkt 8 Kodeksu karnego wykonawczego;
- 2) przed udzieleniem skazanemu zezwolenia lub zgody, o których mowa w:
  - a) art. 141a § 1 Kodeksu karnego wykonawczego,
  - b) art. 131 lub 165 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego, jeżeli skazany uprzednio nie korzystał z przepustki lub nagród wymienionych w ust. 2 pkt 1.

3. Prognozę sporządza się także skazanemu, który nabył uprawnienia do warunkowego przedterminowego zwolnienia.

4. Prognoza podlega aktualizacji, jeśli:

- 1) skazany nadużył zaufania w trakcie korzystania z przepustek lub zezwoleń;
- 2) zaszły zmiany w zachowaniu skazanego, w jego sytuacji rodzinnej lub istotne zmiany w jego sytuacji prawnej.

§ 26. Prognoza kryminologiczno-społeczna powinna zawierać w szczególności analizę czynników charakteryzujących:

- 1) środowisko rodzinne;
- 2) cechy osobowości wraz z uwzględnieniem stopnia samodyscypliny oraz skłonności do używania przemocy;
- 3) problem alkoholowy skazanego albo uzależnienie od środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- 4) przebyte leczenie odwykowe, a także motywację do zachowania abstynencji;
- 5) drogę wykołejenia społecznego wraz z określeniem stopnia demoralizacji;
- 6) rodzaj przestępstwa, za które skazany odbywa karę;
- 7) zachowanie podczas uprzednio odbywanych kar, ze szczególnym uwzględnieniem sposobu wykorzystywania zezwoleń na opuszczenia zakładu;
- 8) środowisko, w którym przebywać będzie skazany w trakcie korzystania z przepustki.

¹¹⁾ Przez § 1 pkt 7 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 8 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

§ 27.¹³⁾ 1. Prowadzone oddziaływania penitencjarne dokumentowane są w teczce osobopoznawczej oraz w zbiorze danych zgromadzonych w systemie informatycznym. W teczce osobopoznawczej przechowuje się również dokumenty dotyczące skazanego.

2. Oddziaływania penitencjarne, których dokumentowanie nie wymaga umieszczenia w teczce osobopoznawczej, mogą być dokumentowane wyłącznie w zbiorze danych zgromadzonych w systemie informatycznym.

3. Wzór formularza teczki osobopoznawczej określa załącznik do rozporządzenia.

§ 28.¹⁴⁾ 1. W odniesieniu do tymczasowo aresztowanych nie stosuje się przepisów § 7 ust. 2 pkt 1 i 2, 9–11, § 15–22, § 25 ust. 2 i 3, o ile nie jest to tymczasowo aresztowany, o którym mowa w art. 139 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego.

2. W odniesieniu do ukaranych nie stosuje się przepisów § 11, § 12 pkt 1–3 i § 25 ust. 2.

§ 29. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2003 r.¹⁵⁾

---

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 9 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 10 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹⁵⁾ Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia utraciło moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 2002 r. w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. Nr 58, poz. 537).

Załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości
z dnia 14 sierpnia 2003 r.¹⁶⁾

WZÓR

TECZKA OSOBOPOZNAWCZA

Lp.	Nazwa aresztu śledczego/ zakładu karnego	Data przybycia	Numer ewidencyjny	Lp.	Nazwa aresztu śledczego/ zakładu karnego	Data przybycia	Numer ewidencyjny
1				9			
2				10			
3				11			
4				12			
5				13			
6				14			
7				15			
8				16			

..... nazwisko imię imię ojca data urodzenia

..... nazwisko rodowe miejsce urodzenia

Nr Identyfikatora Danych Osobowych

Został doprowadzony/zgłosił się*

Prosi o umieszczenie w celi dla palących/niepalących*

KLASYFIKACJA

Grupa i podgrupa																			
Data nadania																			
Grupa i podgrupa																			
Data nadania																			
Grupa i podgrupa																			
Data nadania																			

TERMIN OCENY OKRESOWEJ

Przewidywany																			
Dokonano																			
Przewidywany																			
Dokonano																			
Przewidywany																			
Dokonano																			

OKRES DO 6 MIESIĘCY PRZED PRZEWIDYWANYM WARUNKOWYM ZWOLNIENIEM LUB WYKONANIEM KARY

Ustalony przez komisję penitencjarną .....

Ustalony przez sąd penitencjarny .....

* Niepotrzebne skreślić.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 11 rozporządzenia, o których mowa w odnośniku 2.

II STRONA

Wykształcenie .....

Zawód wyuczony .....

Zawód wykonywany .....

Miejsce zameldowania .....

(województwo, powiat)

Miejsce zamieszkania ..... miejsce na zdjęcie osadzonego

(województwo, powiat)

Lp.	Kwalifikacja prawna czynu	Wymiar kary	Termin końca kary	Uprawnienia do warunkowego przedterminowego zwolnienia 1/2, 2/3, 3/4, inne	Uprawnienia do korzystania z przepustek i nagród skutkujących pobytem poza obrębem ZK/AŚ nabywa w dniu
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					

.....
(data oraz imię, nazwisko i podpis osoby zakładającej akta)

W stosunku do skazanego sąd wymierzył karę grzywny, w trybie art. 33 k.k. (w wymiarze) TAK/NIE* .....

W stosunku do skazanego sąd orzekł zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, w trybie art. 41 § 1a k.k. TAK/NIE* .....

W stosunku do skazanego sąd orzekł obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, w trybie art. 46 § 1 k.k. TAK/NIE* .....

W stosunku do skazanego sąd orzekł nawiązkę, w trybie art. 47 k.k. (w wysokości) TAK/NIE* .....

W stosunku do skazanego sąd zastosował art. 95a k.k. TAK/NIE* .....

Sąd zarządził od skazanego koszty postępowania karnego (w wysokości) TAK/NIE* .....

Obowiązek powiadamiania w trybie art. 168a k.k.w. w przypadkach, o których mowa w:

- § 1 TAK/NIE* .....

- § 3 TAK/NIE* .....

- § 4 TAK/NIE* .....

* Niepotrzebne skreślić.

III STRONA

Komisja penitencyjna, po zapoznaniu się z aktami ewidencyjnymi, teczką osobopoznawczą, tymczasowo aresztowanego/ukaranego/skazanego* oraz danymi zawartymi w systemie informatycznym, na posiedzeniu w dniu ....., po jego wysłuchaniu i w jego obecności (kierowany wyraża zgodę/nie wyraża zgody* na odbywanie kary w systemie programowanego oddziaływania)

postanowiła skierować ww. do odbywania kary w zakładzie karnym typu zamkniętego/półotwartego/otwartego* dla młodocianych/odbywających karę po raz pierwszy/recydywistów penitencjarnych* w systemie zwykłym/programowanego oddziaływania/terapeutycznym*.

Zaklasyfikowano do .....

Komisja ustala do realizacji przez skazanego indywidualny program oddziaływania opracowany w dniu .....

Zakwalifikowano do kontynuowania nauki w szkole/na kursie* .....

.....

Tymczasowo aresztowany wyraża zgodę/nie wyraża zgody*, w trybie art. 223 § 2 k.k.w., na stosowanie względem niego przepisów o wykonywaniu kary pozbawienia wolności.

Tymczasowo aresztowanemu niewyrażającemu zgody nadano grupę klasyfikacyjną TA/M, TA/P, TA/R, TA/W*.

Zakwalifikowany/niezakwalifikowany* do odbywania kary w zakładzie karnym dla młodocianych.

Inne .....

.....

.....

.....

Uzasadnienie

.....

.....

.....

.....

.....

(odcisk pieczęci imiennych i podpisy członków komisji penitencjarnej)

UZASADNIENIE ODRĘBNEGO STANOWISKA CZŁONKÓW KOMISJI:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(odcisk pieczęci imiennych i podpisy członków komisji penitencjarnej mających zdanie odrębne)

Skazanego pouczone o możliwości zaskarżenia decyzji komisji penitencjarnej w trybie art. 7 k.k.w.

* Niepotrzebne skreślić.

IV STRONA

Komisja penitencyjna, po zapoznaniu się z projektem oceny okresowej postępów skazanego w resocjalizacji, z dnia ....., oraz po dokonaniu oceny realizacji przez skazanego indywidualnego programu oddziaływania/indywidualnego programu terapeutycznego*, po wysłuchaniu w tej sprawie skazanego, a także po przyjęciu od skazanego oświadczenia, że zamierza odbywać karę/nie zamierza odbywać kary* w systemie programowanego oddziaływania, na posiedzeniu w dniu ..... ocenia postępy skazanego w resocjalizacji skazanego jako negatywne/umiarkowane/pozytywne*.

W związku z powyższą oceną komisja penitencyjna postanowiła:

1. Skierować skazanego do odbywania kary w zakładzie karnym typu zamkniętego/półotwartego/otwartego* dla młodocianych/odbywających karę po raz pierwszy/recydywistów penitencjarnych* w systemie zwykłym/programowanym oddziaływania/terapeutycznym*.

Zaklasyfikowano do .....

2. Zaopiniować pozytywnie/negatywnie* przyznanie skazanemu nagrody określonej w art. 138 § 1 pkt 7 lub pkt 8 k.k.w., przepustki określonej w art. 91 pkt 7 lub art. 92 pkt 9 k.k.w.

3. Inne

.....
.....
.....

Uzasadnienie

.....
.....
.....

.....
(odcisk pieczęci imiennych i podpisy członków komisji penitencyjnej)

UZASADNIENIE ODREBNEGO STANOWISKA CZŁONKÓW KOMISJI:

.....
.....

.....
(odcisk pieczęci imiennych i podpisy członków komisji penitencyjnej mających zdanie odrębne)

4. Występuję z wnioskiem o warunkowe przedterminowe zwolnienie*.
5. Wniosku skazanego o warunkowe przedterminowe zwolnienie nie popieram*.

Skazanego pouczone o możliwości zaskarżenia decyzji dyrektora w trybie art. 7 k.k.w.

.....
(odcisk pieczęci imiennej i podpis dyrektora ZK/AŚ)

* Niepotrzebne skreślić.